

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Теорія механізмів і машин»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 192 - «Будівництво та цивільна інженерія»
Освітня програма - «Бакалавр»
Рік навчання – 2, семестр – 3, 4
Форма навчання - денна
Кількість кредитів ЄКТС – 5,5
Мова викладання – українська

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

Яременко В.В.
yaremenko@nubip.edu.ua
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1264>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Дисципліна викладається для ознайомлення студентів з методами дослідження існуючих механізмів (аналіз механізмів), проектування механізмів за заданими властивостями (синтез механізмів) і теорії машин. На відміну від спеціальних інженерних дисциплін, які вивчають конкретні види машин різних галузей, ТММ розглядає в першу чергу загальні питання дослідження та проектування механізмів незалежно від галузі застосування, розкриває загальні основи будови, кінематики та динаміки, які використовуються при вивченні конкретних механізмів і машин.

Мета дисципліни - оволодіти методами законами і принципами теорії механізмів і машин у тому обсязі, який дає можливість успішно засвоїти інші загальнотехнічні і спеціальні дисципліни, набути твердих практичних навичок у розв'язуванні технічних задач, які стосуються сільськогосподарської техніки, розвинути культуру інженерного мислення, навичок складання і розрахунку структурних, кінематичних і динамічних схем механізмів і машин цивільного будівництва.

Компетентності ОП:

- інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі будівництва та цивільної інженерії у процесі навчання, що передбачає застосування комплексу теорій та методів визначення міцності, стійкості, деформативності, моделювання, посилення будівельних конструкцій; подальшої безпечної експлуатації, реконструкції, зведення та монтажу будівель та інженерних споруд; застосування систем автоматизованого проектування у галузі будівництва.

- загальні компетентності (ЗК):

ЗК2 – Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

-фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК4. Здатність до конструювання машин на основі графічних моделей просторових форм та інструментів автоматизованого проектування.

СК7 – Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у сфері архітектури та будівництва у непередбачуваних робочих контекстах.

СК8 – Усвідомлення принципів проектування сельбищних територій.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН04 – Проектувати та реалізовувати технологічні процеси будівельного виробництва, використовуючи відповідне обладнання, матеріали, інструменти та методи.

ПРН07 – Виконувати збір, інтерпретацію та застосування даних, в тому числі за рахунок пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ПРН08 – Раціонально застосовувати сучасні будівельні матеріали, вироби та конструкції на основі знань про їх технічні характеристики та технологію виготовлення.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ лабораторні роботи/ самостійні роботи)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання, бали
3 семестр				
Модуль 1. Структурний аналіз і класифікація механізмів				
Тема 1.1. Вступ. Основні поняття ТММ. Класифікація механізмів. Кінематичні пари і їх класифікація.	1/1/3	У результаті вивчення курсу навчальної дисципліни студент повинен <i>знати:</i>	Здача практичних робіт. Виконання самостійних робіт. Виконання практичних і самостійних робіт в «Elearn»	10 20
Тема 1.2. Кінематичні ланцюги і з'єднання. Структурні схеми механізмів	2/2/6	– терміни, характерні для різних розділів теорії механізмів і машин;		15 20
Тема 1.3. Структурні формули механізмів Аналіз структури механізмів. Формула будови	2/2/6	– основні види механізмів і їх структурну класифікацію; – методи кінематичного і динамічного аналізу та синтезу механізмів; динаміку машин і методи регулювання руху машин; <i>уміти:</i> застосовувати основні положення теорії механізмів і машин в розрахунках і при проектуванні сільськогосподарських машин та інших технічних об'єктів; правильно вибирати і розробляти алгоритми аналізу структурних і кінематичних схем із визначенням		15 20

		параметрів руху; проектувати і конструювати типові схеми машин; вибирати критерії якості роботи, формулювати задачі синтезу з урахуванням бажаних умов роботи; підбирати довідникову літературу, стандарти, а також прототипи конструкцій при проектуванні.		
Всього за модуль 1	5/5/15			100
Модуль 2. Кінематичний аналіз важільних механізмів				
Тема 2.1. Методи кінематичного дослідження механізмів. Плани положень механізмів. Кінематичні діаграми механізмів	2/2/6	У результаті вивчення курсу навчальної дисципліни студент повинен <i>знати:</i> – терміни, характерні для різних розділів теорії механізмів і машин;	Здача практичних робіт. Виконання самостійних робіт. Виконання практичних і самостійних робіт в «Elearn»	20
Тема 2.2. Плани швидкостей і прискорень механізму I класу та групи Ассура II класу 2 виду.	2/2/6	– основні види механізмів і їх структурну класифікацію;		20
Тема 2.3. Плани швидкостей і прискорень групи Ассура II класу 1 виду	2/2/6	– методи кінематичного і динамічного аналізу та синтезу механізмів; динаміку машин і методи регулювання руху машин; <i>уміти:</i> застосовувати основні положення теорії механізмів і машин в розрахунках і при проектуванні сільськогосподарськ их машин та інших технічних об'єктів; правильно вибирати і розробляти		20
Тема 2.4. Плани швидкостей і прискорень групи Ассура II класу 3 виду	2/2/6			20
Тема 2.5. Кінематичне дослідження механізмів II класу методом планів швидкостей і прискорень	2/2/6			20

		алгоритми аналізу структурних і кінематичних схем із визначенням параметрів руху; проектувати і конструювати типові схеми машин; вибирати критерії якості роботи, формулювати задачі синтезу з урахуванням бажаних умов роботи; підбирати довідникову літературу, стандарти, а також прототипи конструкцій при проектуванні.		
Всього за модуль 2	15/15/30			100
Всього за навчальну роботу				70
Залік				30
Всього за 3 семестр				100
4 семестр				
Модуль 3. Силовий аналіз				
Тема 3.1. Вступ до динаміки механізмів і машин. Механічні характеристики. Класифікація сил	2/2/6	У результаті вивчення курсу навчальної дисципліни студент повинен <i>знати:</i>	Здача практичних робіт. Виконання самостійних робіт. Виконання практичних і самостійних робіт в «Elearn»	10 20
Тема 3.2. Силовий аналіз груп Ассур. Плани сил. Реакції в кінематичних парах	2/2/6	– терміни, характерні для різних розділів теорії механізмів і машин;		15 20
Тема 3.3. Силовий розрахунок початкової ланки. Метод Жуковського	2/2/6	– основні види механізмів і їх структурну класифікацію; – методи кінематичного і динамічного аналізу та синтезу механізмів; динаміку машин і методи регулювання руху машин; <i>уміти:</i> застосовувати основні положення теорії механізмів і машин в розрахунках і при		15 20

		<p>проектуванні сільськогосподарських машин та інших технічних об'єктів; правильно вибирати і розробляти алгоритми аналізу структурних і кінематичних схем із визначенням параметрів руху; проектувати і конструювати типові схеми машин; вибирати критерії якості роботи, формулювати задачі синтезу з урахуванням бажаних умов роботи; підбирати довідникову літературу, стандарти, а також прототипи конструкцій при проектуванні.</p>		
Всього за модуль 3	15/15/30			100
Модуль 4. Динаміка руху механізмів і машин				
Тема 4.1. Динамічний аналіз механізмів і машин. Рівняння руху машинного агрегату	2/2/6	<p>У результаті вивчення курсу навчальної дисципліни студент повинен <i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – терміни, характерні для різних розділів теорії механізмів і машин; – основні види механізмів і їх структурну класифікацію; – методи кінематичного і динамічного аналізу та синтезу механізмів; динаміку машин і методи регулювання руху машин; <p><i>уміти:</i></p> <p>застосовувати основні положення</p>	<p>Задача практичних робіт. Виконання самостійних робіт. Виконання практичних і самостійних робіт в «Elearn»</p>	20
Тема 4.2. Визначення кутової швидкості ланки зведення машинного агрегату	2/2/6			20
Тема 4.3. Нерівномірність і регулювання руху в механізмах і машинах	2/2/6			20
Тема 4.4. Основи теорії тертя і зносу в механізмах машин	2/2/6			20
Тема 4.5. Питання зрівноваження і віброзахисту механізмів і машин	2/2/6			20

		теорії механізмів і машин в розрахунках і при проектуванні сільськогосподарських машин та інших технічних об'єктів; правильно вибирати і розробляти алгоритми аналізу структурних і кінематичних схем із визначенням параметрів руху; проектувати і конструювати типові схеми машин; вибирати критерії якості роботи, формулювати задачі синтезу з урахуванням бажаних умов роботи; підбирати довідникову літературу, стандарти, а також прототипи конструкцій при проектуванні.		
Всього за модуль 4				100
Всього за 4 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Студент повинен здавати роботи в визначені викладачем терміни. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Студент зобов'язаний щодня відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК2. Здатність проектувати механізовані технологічні процеси сільськогосподарського виробництва, використовуючи основи природничих наук.

СК3. Здатність використовувати основи механіки твердого тіла і рідини; матеріалознавства і міцності матеріалів для опанування будови, та теорії сільськогосподарської техніки.

СК4. Здатність до конструювання машин на основі графічних моделей просторових форм та інструментів автоматизованого проектування.

Програмні результати навчання:

ПРН-1. Володіти гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями; формулювати ідеї, концепції з метою використання у професійній діяльності.

ПРН-12. Вибирати машини і обладнання та режими їх роботи у механізованих технологічних процесах рослинництва, тваринництва, первинної обробки сільськогосподарської продукції. Проектувати технологічні процеси та обґрунтовувати комплекси машин для механізованого виробництва сільськогосподарської продукції. Розробляти операційні карти для виконання механізованих технологічних процесів.

ПРН-13. Описувати будову та пояснювати принцип дії сільськогосподарської техніки. Вибирати робочі органи машин відповідно до ґрунтово-кліматичних умов та особливостей сільськогосподарських матеріалів.

ПРН-16. Розуміти принцип дії машин та систем, теплові режими машин та обладнання аграрного виробництва. Визначати параметри режимів роботи гідравлічних систем та теплоенергетичних установок сільськогосподарського призначення.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Теорія механізмів і машин. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2023.– 259 с. - 17,2 друк. арк. Яременко В.В., Троханяк О.М.
2. Черниш О.М., Березовий М.Г., Яременко В.В. Теорія механізмів і машин. Частина II : навчальний посібник. Київ: Видавництво НУБіП. 2021. 615 с.
3. Булгаков В.М., Черниш О.М., Адамчук В.В., Березовий М.Г., Яременко В.В. Теорія механізмів і машин. Перше перевидання. Центр учбової літератури. 2020, 607 с. 39,9 др.арк

Додаткові

1. І. Булгаков В.М., Черниш О.М., Адамчук В.В. та ін. Теорія механізмів і машин: підруч. [для студ. аграрних вищ. навч. закл.] / В.М. Булгаков, О.М. Черниш, В.В. Адамчук, М.Г. Березовий, В.В. Яременко – К.: Видавн. НУБіПУ, 2016. – 547 с.
2. Теорія механізмів і машин: практикум для навчання в умовах інформаційно-освітнього середовища : навчальний посібник / Д. В. Бабенко, Н. А. Доценко, О. А. Горбенко. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – 168 с.
3. В.М. Арендаренко, І.А. Дудніков Теорія механізмів і машин в прикладах і задачах. Навчальний посібник. – Полтава, 2020. - 176с
4. Попов С.В., Бучинський М.Я., Гнітько С.М., Чернявський А.М. Теорія механізмів технологічних машин: підручник для студентів механічних спеціальностей закладів вищої освіти. Харків: НТМТ, 2019. 268 с.

2. Інформаційні ресурси

<http://www.nbuu.gov.ua/>

<http://www.gntb.gov.ua/ua/>

<http://www.tib.uni-hannover.de/>

<http://www.bookshop.ua/> <http://www.twirpx.com/file/1261481/>

<http://www.twirpx.com/file/140205/>

<http://www.twirpx.com/file/133891/>